

A hang ígézetében

Lakatos Gergely főmérnök, az MSzTSz új elnöke

2017. május 17-én, az MSzTSz tisztújító közgyűlése egyhangú szavazással Lakatos Gergely főmérnököt választotta elnökké. A Liszt Ferenc Zeneakadémia felújításában végzett kimagasló munkáját a Magyar Érdemrend polgári tagozatának lovagkeresztjével ismerték el 2013-ban. A Zeneakadémia Audiovizuális és Színháztechnikai Osztályának (AVISO) alapítója és vezetője.

Már 15 évesen, 1994-ben hangtechnikusként dolgoztál több rádióállomáson. Hogyan kezdted el érdeklődni a szakma iránt?

A munkámhoz való viszonyomat – a zenéhez, hangtechnikához, mérnöki gondolkodáshoz fűződő családi tradíciókon túlmenően – alapvetően meghatározta, hogy 10-től 14 éves koromig úttörővasutas voltam. Bár soha nem akartam vasutas lenni, mégis ez gyerekkorom egyik legnagyobb ajándéka volt, mert olyan közösségben voltunk, amelynek felülmúlhatatlan légköre az ember elhivatottságát és kötelességtudatát formálta. Reggel 7-kor kezdődött a szolgálat és este 7-ig – ez esetben szó szerint – meghatározott menetrend szerint dolgoztunk.

Akkor még úgy gondoltam, hogy orvos szeretnék lenni, ezért középiskolába a Berzsényi Dániel Gimnázium biológia-kémia tagozatára jelentkeztem. A gimnáziumi évek alatt azonban az érdeklődésem a fizika felé fordult, ebben segített, hogy az osztály másik fele fizika tagozatos volt. A gimnázium elkezdésével egyidejűleg kerültem közelebbi kapcsolatba a rádiózással és a hangtechnikával. A 90-es évek első felében civil szervezetek pályázhattak frekvenciákra, sorra alakultak a különböző független rádiós szervezetek. Akkor nagyon sok független rádiónál fordultam meg. Többek között a Dunakanyar Rádió, a Civil Rádió, a Fiksz Rádió is, tagjai lettünk a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetének, majd a Berzsényiben létrehoztuk Közép-Európa első diákrádióját, amely egy ideig önálló rádióállomásként működött, az általunk telepített és üzemeltetett adóberendezés Budapest vételkörzetében sugárzott. A Magyar Rádió segítségével több hangjátékot és koncertfelvételt tudtunk műsorunkra tűzni, illetve több alkalommal „összekapcsolódtunk” a Petőfi Rádióval is; elkezdett vonzani a hangfelvétel-készítés világa, amelyet először tanulmányi kirándulások, majd hazai és külföldi tanfolyamok, képzések követtek.

Így a rádiózás iránti érdeklődéssel egyidejűleg terelődtem a hangtechnika, azon belül

a hangfelvételek irányába, ami azért sem volt nehéz, mert édesapám szakmai munkája és legfőbb hobbija is leginkább a hangtechnikához köthető, de pályáját tekintve megmaradt az oktatásnál. Ez a családirag szinte hagyományörzőnek tekinthető érdeklődés aztán determinálta főiskolai, egyetemi tanulmányaimat.

Több rádiónál is dolgoztál, de hogyan kerültél a Zeneakadémiához?

17 éves lehettem, amikor a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán volt egy hangtechnikai szaktanfolyam, ahova egyéb, specifikus hazai szakmai képzés hiányában sok rádiós kollégám is járt. A tanfolyamon találtunk egymásra páran, akiket érdekelt az akusztikus, illetve a klasszikus zenei felvételek készítése. Egyik hallgatótársam zongoristaként a Zeneakadémián tanult – napjainkban is ő a Zeneakadémia informati-

AVISO Stúdió, amely egyébként a mai Audiovizuális és Színháztechnikai Osztály jogelődje. A hangmérnöki munka egyik legszebb területe az akusztikus zenei felvételek készítése, úgy éreztem, új munkahelyemen tényleg második otthonomra leltem. A japán támogatás bázisán elkezdtük felépíteni az AVISO-t, először az intézményen belül, majd egyre több partnerünk lett a magyarországi zenei életben, pár évvel később már külföldi megbízásra is készítettünk koncertfelvételeket, lemezeket, közreműködtünk televíziós közvetítések létrehozásában. Feladataink sokasodtak, ezzel párhuzamosan technikailag is bővültünk, 2001-ben több 10 millió Ft-ért tudtunk újabb eszközöket beszerezni.

Rendhagyó módon még szinte le sem érettségiztem, amikor már főállásom volt itt a Zeneaka-

► A Zeneakadémia hang- és videostúdiója a Wesselényi utcai új oktatási épületben

kai vezetője –, és mesélte, hogy a Zeneakadémia egy kormányközi megállapodás alapján – japán gyártású stúdiótechnikai eszközök adományozásával – 50 millió japán jen értékű ún. kulturális segélyt nyert el, de nem igazán tudják, hogyan hasznosítsák. Megpályáztuk a berendezések üzemeltetésére létrehozott stúdió üzembe helyezését és működtetését, létrejött az

démián, és párhuzamosan kezdtem el az egyetemi és főiskolai tanulmányaimat. A 90-es évek végén az Akadémia működését elsősorban erős oktatási-művészeti tradíciója határozta meg. Az infrastruktúrának házon belül nem volt gazdája, ennek megfelelően apparátusa sem. Jól jellemzi ezeket az időköt, hogy Budapest egyetlen hangversenytermeként csak egy színpadosunk →

→ volt. A professzionális felvételek során láttam, hogy a világban milyen technikai háttérrel működnek a magukat jelentősnek tartó koncertermek. Látván a műemlék épületünkben, a csodálatos Nagyteremben és az akkor méltatlan fizikai állapotban lévő Kisteremben rejülő páratlan lehetőségeket, szorgalmazni kezdtem, hogy intézményi szinten vegyük komolyabban a hangversenyezés, az itt létrejövő színpadi produkciók technológiai kiszolgálását. Ezzel szinte észrevétlenül sodródtam bele a Zeneakadémia infrastrukturális megújításába, amelyet közel 13 évig vezettem.

A rekonstrukció gondolatának megfogalmazásával egyidejűleg a költségvetési megszorításokat napról napra megélt, ugyanakkor a hagyományaihoz, értékeihez ragaszkodó Zeneakadémia sorra építette le a kiszolgáló feladatokat. Élve az outsourcing divatjával, sorra szervezte ki a kiszolgáló és műszaki területeket. Abban a pillanatban, amikor meg kellett fogalmazni az épület rekonstrukciós programját, csak páran voltunk mérnökök, illetve műszakiak a házban. Borzasztó kevesen voltunk erre a feladatra, ezért – látva a kihívásokat – nagyon aktívnak kellett lennem ebben a folyamatban. Szerettem volna elérni, hogy a Zeneakadémia hangversenyertermeit infrastrukturálisan is nemzetközileg méltó helyére pozicionáljuk. A rögzített előkészítési folyamat eredményeként 2008-ban – sokéves küzdelem végén – megítélték az uniós támogatást, megkötöttük a felújítás támogatási szerződését, és a megvalósítás során gyakorlatilag rám hárult a projekt műszaki koordinációja.

Gondolom, azért voltak partnereid ehhez a nagy feladathoz...

Természetesen, sikerült egy kicsi, de nagyon jó szakemberekből álló csapatot verbuválnunk.

▶ Az AVISO korszerű audiovizuális archívuma – immár több évtized felvételeit őrzik itt

▶ A hangstúdió vezérlője a nagy formátumú analóg keverőasztallal a Wesselényi utcai új oktatási épületben

Nagyon hálás vagyok nektek, sokszor reménytelennek tűnő körülmények között vittük sikerre ezt a projektet. Úgy érzem, hogy az intézmény érdekeit a kollégák elhivatottságának és odaadásának köszönhetően a legtöbbször hatékonyan tudtuk képviselni.

Ha a közös küzdelem kapcsán ki kell valakit emelnem, akkor mindenképp az intézmény akkori rektora, Batta András nevét kell megemlítenem. Szakmailag és emberileg is nagyon sokat köszönhetek a kapcsolatunknak. Úgy érzem, olyan partnerre talált bennem, aki az elképzeléseit műszaki nyelvre le tudta fordítani. A mi szakmánk többek között azért különleges, sokszor nehéz, mert interdiszciplináris területen dolgozunk, egyik pillanatban műszakinak kell lenni, tehát mérnökként kell tudni gondolkodni, kommunikálni, de a másik pillanatban tudni kell váltani, lefordítani mindezt a művészek nyelvére.

Korábban folytattál zenei tanulmányokat is?

Tanultam zenélni, de a fizikai adottságaim sajnos kevésnek bizonyultak. Egy időben klasszikus gitároztam, de a kezem nem bírta, ezzel fel kellett hagynom. Ezért inkább a művészetközvetítés, illetve a művészet szolgálata irányába fordultam.

A rekonstrukció során a hangtechnikai feladatokon túl egy sor más műszaki problémát kellett megoldani. Színpadgépészeti, hatásvilágítási, színház-technológiai feladatokkal hogyan boldogultál?

A projektben közreműködőként, majd eredménybeli üzemeltetőként ezt a projektet

mindannyian magunkénak éreztük. Korábbi tapasztalataim, tanulmányaim, valamint közös egyeztetéseink alapján tudtam, hogy hova akarunk eljutni a felújítás végén, és mi az a műszaki-művészeti színvonal, cél, amelyet mindenképp meg kellene közelíteni. Tisztában voltunk azzal is, hogy ez egyszeri lehetőség, a későbbiekben a meghozott döntéseket nehezen lehet korrigálni. Amikor 2003 környékén látszott, hogy a projekt ténylegesen megvalósulhat, akkortól tudatosan készültünk rá. Sok hazai és külföldi példát tanulmányoztunk, hogy milyen technológiát válasszunk. Európában, később a világ más tájain 50-nél több színházban, koncerteremben jártam. Tapasztalatokat, ötleteket gyűjtöttünk a rekonstrukció részleteihez. Erre a tapasztalati bázisra tudtunk a későbbiekben építeni.

Utólag visszatekintve – a rekonstrukció közel 13 éves tapasztalatával – azt tudom mondani, hogy az előkészítésre szánt idő kiemelten fontos és nem spórolható meg. A feladat nagyságrendje a megfelelő időt így vagy úgy kiköveteli magának; ha az az előkészítési fázisban nem adható meg, akkor arra a későbbiekben mindenképp szükség lesz. Felkészülésünk ellenére nekünk is voltak olyan részletek, amelyeket nem tudtunk teljesen kidolgozni, a kivitelezéssel párhuzamosan, beszorítva kellett arra időt fordítani.

Egy ilyen nagy projekt összetettsége széles áttekintést kíván. Ilyenkor a precíz mérnökember hajlamos elveszni a részletekben...

Egy olyan vezetésméleti kérdést feszegetsz, amelynek kezelése megfelelő tapasztalattal lehetséges. Nagyon kell vigyázni, hogy egy-egy felmerülő kérdés ne rántsa az embert túlzottan

► A Liszt Ferenc téri hangversenytermet kiszolgáló, korszerű digitális hangstúdió

a mikromenedzserek világába, illetve előállhat olyan helyzet is, amikor egyszerűen nem lehet kikerülni a személyes közreműködést. A projekt egy hatalmas gépezet, amelynek lendülete sokszor a gépkezelőt is magával ragadja. Ma úgy gondolom, az általam kívántnál többször voltam hasonló helyzetben, a tapasztalatok birtokában ma már nyilván más fejjel mennék neki bizonyos kérdéseknek. Sajnos a mi projektünk esetében nagyon kis létszámú csapatot tudtunk magunk mögött tartani. Jóval kevesebben voltunk műszakiak, mint amennyi indokolt lett volna.

A zenei oldalon többen voltak?

Igen, de amikor a megvalósítási szakaszban volt a projekt, naponta felmerülő konkrét műszaki részletkérdésekben már nem igazán tudtak segíteni. Esetünkben volt egy uniós előírás a projektmenedzsment létszámára és a rákölt-hető összegre, amit nem lehetett túllépni. Azt a problémát látom ma is a legtöbb beruházásnál, hogy a megrendelő vagy a kedvezményezett nem eléggé felkészült. Hiába van egy külső mérnök szervezet, nekik az a feladatuk, hogy a primer jellegű feladatokra fókuszáljanak, határidőre, költségkereten belül legyen minden kész, az ütemtervet tartsák. Ők nem a megrendelő fejével gondolkodnak, tapasztalataikkal a korábban jól megfogalmazott megrendelői elvárásokat tudják esetleg árnyalni. Megrendelői oldalról mi távolabbra tekintünk, mert a használó, hasznosító és egyben az üzemeltető felelősségét is viseljük; a javasolt technológia megfelelő, használható lesz-e, hogyan tudjuk majd a napi munkafolyamatainkba beilleszteni, milyen létszámmal fogjuk üzemeltetni stb. A Zeneakadémia projektje egyértelműen üzeni az utánunk következőknek; mindennél fonto-

sabb, hogy a kedvezményezett valódi gazdája legyen, lehessen a fejlesztésnek.

A MÜPA-val milyen kapcsolatban voltál?

Először speciális technológiai szakértőként 2004-ben készítettem tanulmányokat az épülő stúdiók hangtechnikai rendszereihez, majd 2005-ben – pár hónappal a ház átadása előtt – kerestek fel mint akusztikai konzulens. Olyan kollégát kerestek, aki a hangversenyterem változtatható akusztikai beállításaiával foglalkozik. Tíz éven keresztül a Nemzeti Hangversenyterem akusztikai beállításaiért voltam felelős, munkám során részt vettem szinte valamennyi produkcióban, a Wagner-napoktól a félig szcenírozott opera-előadásokig. Kezdetekben az ARTEC szakembereivel, köztük a néhai Russell Johnsonnal dolgozhattam együtt, megtisztelő, nagy kihívásként emlékszem vissza erre az időszakra.

Ezeket a beállításokat rögzítették is? Lehet azt mondani, hogy ma már automatikusan történik a terem hangolása?

Természetesen, ha nem is automatikusan, de egy kialakított protokoll szerint. Elkészült a standard beállítások gyűjteménye, tudomásom szerint napjainkban is ennek eredményeit használják. Beállítják a kiindulási állapotot, és ezt az adott produkció egyedi igényei alapján finomítják. A terem kezdeti használata során nehézséget jelentett, hogy zömében empirikus ismeretekre kellett hagyatkozni. Nem ismertünk olyan útmutatót vagy paraméterkönyvet, amelyből lehetett volna tudni, hogy a közel 70 akusztikai elem pozíciója milyen hatással lesz

a különböző teremakusztikai paraméterekre. Az ARTEC e tekintetben a konkrétumoktól azért megkímélte a megrendelőt. Nekünk kellett arra rájönni, hogy a zengőkamrák és a canopy különböző viszonyai hogyan hatnak a hangzásra és a zenekari együttjátékra. A MÜPA-ban az első perctől kezdve nehézséget jelentett, hogy az együttesek játéka borzasztóan nehéz, mert a tagok nem hallják egymást a színpadon. Ehhez a munkához – azt gondolom – jó háttérrel biztosított, hogy akkor már közel ezer hangversenyfelvétel tapasztalatával rendelkeztem. Rengeteg együttessel és karmesterrel dolgoztam együtt, tehát könnyen azonosulni tudtam az igényekkel, illetve külső fülként is tudtam, mik azok, amelyeket egy-egy zenekari hangzásban keresnek. Azt gondolom, hogy ezzel a feladattal rengeteg, a hangmérnöki munkámban is hasznosítható tapasztalatot szereztem.

A MÜPA-ban érdekes volt látni – a zseniális ötletből született – hangversenytermi opera-előadási forma létrejöttét, a Wagner-előadásokat. A zseniális ötlet az épület tervezésekor fogalmazódott meg és öltött testet a zenekari árok formájában, amely szokatlan egy hangversenyteremben. Az árok tette lehetővé a mára népszerű és közsímet Wagner-előadásokat. Akusztikusként az első *Parsifal*-előadástól az egész Ring-ciklus színrevitelét végigkísérni óriási élmény volt. Az elején még komoly félelmek voltak, hogy a zenekar mellett hogyan fognak érvényesülni az énekesek a színpadon, de kiderült, hogy a terem kiváló környezetet biztosít Wagner zenéjének.

► Az intézmény magyar piaci szereplőkkel együttműködve új, széleskörű szolgáltatásokat biztosító, a színházi és a stúdiótechnikai üzemeltetést is kiszolgáló integrált ügyelői hang- és fényjelző, intercom rendszert is fejlesztett

Sikeresen túljutottatok a Zeneakadémia felújításán, most mi a feladatod?

A Zeneakadémia felújítása óriási kihívás elé állította az intézményt, mert rengeteg új lehetőséget teremtett. Korábban az intézmény befogadóként működött, a saját hangverseny-szervezésnek nem volt meg a kultúrája. A múlt század tízes éveiben szokásos hangversenyezés fölött azonban eljárt az idő. Ma már rengeteg audiovizuális inger éri az embereket, a produkcióknak, illetve a produkciókat háttérből kiszolgálóknak ehhez alkalmazkodniuk kell. A projektben végig azt képviseltük, hogy az intézményt az infrastrukturális lehetőségei predesztinálják arra, hogy éljen azokkal, és az adottságai, a hagyományai pedig kötelezik is arra, hogy önálló entitásként megjelenjen a magyar kulturális életben.

Egyébként ezt a folyamatot a MÜPA – nemzetközi mércével is kitűnő adottságaival – katalizálta. Sikere azt mutatta, hogy a kulturális intézményeknek ebbe az irányba kell elmozdulnia, ha a piacon szeretnének maradni. Másrészt a mi alaptevékenységünk, az egyetemi oktatás is akkor tud igazán sikeres lenni, hogyha az itt tanuló művészhallgatókat olyan gyakorlati közege tudjuk helyezni, amilyenekkel a későbbi szakmai pályájuk során találkozni fognak. Arra törekszünk, hogy a professzionális infrastruktúra a nemzetközi szintű oktatást támogassa, versenyképességét növelje.

Úgy érzem, a közönség ismét megszerette az épületet. Ahogyan azt sejtettük, a felújítás számtalan új kihívás elé állítja a Zeneakadémiát, amelyet fokoz, hogy a projekt befejezése és az új lehetőségek megismerése természetesen új igényeket generál. Láthatóan egyre több a feladat, ebben az évadban több, mint ezer eseményünk volt, tehát napi három-négy koncert, kurzusok, próbák. Az ezeket kiszolgáló produkciós terület feladata egyre több és egyre szerteágzóbb. Az általam is alapított AVISO ma már a Zeneakadémia egyik legnagyobb szervezeti egysége, ide tartoznak a stúdiótechnikai, az oktatástechnikai és a színpadi-szenikai szakemberek is. Jelenleg közel harmincan vagyunk, és a fokozódó terhelés miatt remélem, hogy létszámunk a közeljövőben még bővülni fog. Most ennek az egyre hangsúlyosabb, sokféle támogató területnek a vezetése, a fenntartható működési stratégia kidolgozása a feladat. A közelmúltban kialakult feladatmegosztás alapján az épületek általános üzemeltetési, építészeti feladataival Reményi Katalin műszaki igazgató kolléganőm foglalkozik, a speciális, produkciós, hang- és videostúdió-technikai, színpad- és vi-

zuáltechnikai, hatáshang- és hatásvilágítási, akusztikai technológiákkal pedig én.

Éppen az előbb hallottam, hogy még most is aktívan rögzíted a hangot, hangosítod a koncerteket...

Az eredeti szakmám közelsége megnyugtat, kikapcsol, egyfajta hobbim is, ezért ha adódik lehetőségem, megragadom az alkalmat, ha a felvétel-készítéshez – alkalomszerűen – közelebb kerülhetek.

Honnan sikerült színházi szakembereket szerezned?

Amikor 2013 tavaszán látszott, hogy az épület átadása ősszel megvalósul, a mindennapos üzemeltetés finanszírozása még nem oldódott meg. Akkor is éreztük, azóta tapasztalatként fogalmazom meg: sokkal intenzívebben kellett volna elkezdni a stábot építeni, ehelyett – mivel az anyagi források nem álltak rendelkezésre – csak nagyon lassan építkezve lehetett a mindennapos üzemeltetést elindítani.

Ebben az időben szerencsém is volt, mert Mátyus Zsolt kollégám, aki tíz éven át színpadmeszter volt a MÜPA-ban, úgy érezte, hogy szívesen váltana. Mivel több produkcióban dolgoztunk együtt, boldogan építettem köré az új csapatot. Mivel szűkösek voltak a lehetőségeink, igyekeztünk a magunk szűken vett szakmai bázisából építkezni. Az új, még épülő technika is vonzerőt jelentett, így tudtunk az ügy mellé állítani olyan nagy szakmai tapasztalattal rendelkező kollégát, mint Nagy László, aki korábban hosszú éveken keresztül az Operettszínház fővilágosítója volt.

Úgy érzem, szakmailag felkészült, jó szellemű, összetartó gárda jött létre. Ezekben a hónapokban a csapatszellem megőrzése, az együttműködés erősítése a fő feladatunk, mert elértük azt a létszámot, amely a csoportdinamika alapján is kritikus lehet. Jó lenne a mindennapos emberi súrlódásokat, ellentéteket minimalizálni; nem szeretném, ha az egyes szakterületek, terek között – a másutt meg tapasztalt – ellentétek nálunk is kialakulnának.

Ezek már nem műszaki, hanem menedzseri feladatok, amelyek gyakran frusztrálttá teszik a vezető beosztásba kerülő mérnököket. Neked volt lehetőséged menedzsmenttanulmányokat folytatni?

Elvégeztem egy műszaki menedzser szakot, amelynek keretében több tantárgy a humán-egészségügy-gazdálkodással foglalkozott, de a mindennapos munkám során sokszor hasznosíthatom mérnök tanári ismereteimet is. Mindemellett vendéghallgatóként bejártam az egyetemen

több MBA kurzusra, köztük MBO¹ előadásokra, amelyekről már akkor úgy éreztem, hogy a későbbiekben hasznosíthatók. Az elméleti ismeretek alkalmazásához azonban elengedhetetlen a tapasztalat. A projekt megvalósítása során sokszor nehezen lehetett ezekre az ismeretekre támaszkodni, voltak helyzetek, amikor nagyon sok, eltérő motivációjú embert kellett koordinálni. Nem véletlenül tartják erről a területről, hogy az élet végéig tanulható, mindig új és új kihívások adódnak. El kell tudni engedni dolgot, ezt pedig folyamatosan tanulni kell.

A feladatok delegálása nagyon fontos, de nem könnyű megvalósítani.

Sajnos ennek az állításnak minden betűjét alá tudom támasztani, magam is meg-megküzdök ezzel. Az elmúlt időszakban tudatosan próbálok erre figyelni. Ha benne vagy egy magad által felépített folyamatban, akkor nagyon nehéz abból kikerülni, a delegálást megvalósítani, új utakat találni. Saját magamon tapasztaltam, hogy a projekt befejezését megelőzően – úgy 2011 környékén – már láttam, hogy változtatni kellene, de a körülmények akkor nem tették lehetővé. Létszámban sem álltunk úgy, és mire a feladat megosztásának feltételei adottak lettek volna, addigra már régen túl kellett lenni rajta. Ellenben a jelenlegi osztályomat már eleve úgy építettem fel, hogy igyekszem kellő szabadsági fokot adni a kollégáimnak a munkájukhoz. Jó a kollégákban megbízni úgy, hogy tudom, számíthatok rájuk, minden körülmények között tudásuk legjavát adják. A közelmúltban több olyan eseményt bonyolítottunk le, amely ezt igazolta vissza.

Ez nagyon hálás dolog! A dicséret meg a köszönet a legjobb motiváció, az emberek szárnyat kapnak ezekből.

Ez igaz, de mintha itt, Közép-Európában be lennének oltva ez ellen, nekünk magyaroknak az elismerés, pozitív visszacsatolás különösen nem szokott menni.

A másik nagy probléma a művészek és az előadást kiszolgálók közötti kapcsolat, kommunikáció – egyre több helyről hallható – változása, romlása. Sokszor nem tudom, mit kellene tenni azért, hogy partnerként tudjunk egymásra tekinteni, nemcsak személyenként, hanem az egyes funkciók, szervezeti egységek szintjén is. Nagyon rossznak tartom azt a mindinkább hallható gyakorlatot, amikor a művészek egy-egy kérdésben a „műszakiakat” csak alaptalan akadémikusokként tekintik. Sokszor úgy érezzük, néha ki is mondják, hogy „Nem kell őket komolyan venni!” Itt természetesen azokra a helyzetekre gondolok, amelyek esetében a kollégák egy-egy kockázatra szakmailag megalapozottan próbálják felhívni a figyelmet.

¹ MBO - Management by Objectives, célközpontos vezetés a teljesítményértékelésben: a vezető és beosztottja együtt tervez, szervez, kommunikál.

► A Zeneakadémia HD minőségű videoutómunka-stúdiója

Több kolléga panaszkodik arról, hogy hiányzik a szakmájának, feladatának megfelelő elismertsége, respektje. Pedig, ha az ember elhagyja Hegyeshalmot, azt tapasztalja, hogy a művészi intézményeken belül hirtelen elképzelhetetlen méretű elfogadottsága van a műszaki területnek. Amikor Németországban vendégszerepeltünk az egyik produkcióval, döbbenet láttam, hogy előadáskezdekorkor mekkora nyomtatéka van például a tűzoltó szavának.

A művészek és a műszakiak közötti kommunikációt meghatározza a partnerek felkészültsége és a kialakított emberi kapcsolat. Nyugaton kiműveltebb műszaki gárda dolgozik a színházakban, mert sokkal többet fordítanak az oktatásra, és általában minden szakmának nagyobb a presztízse.

Sajnos egyet kell értenek. Egyrészt vitathatatlan a kommunikáció minőségének szerepe. Külön feladat megtanítani a műszakot jól kommunikálni, egyes helyzetekben erre én is komoly energiákat fordítok. Amikor a kollégáimnak van igazuk, akkor sem mindegy, hogy azt hogyan találják. Másrészt látok egy ördögi kört; a szakmánk megbecsültsége függ a jövedelmi viszonyoktól, a (munkaerő-) piaci helyzettől, a képzési elvárásoktól és lehetőségektől egyaránt, és csak részben a konkrét elvégzett feladat minőségétől. Ameddig a felsorolt területeken hiányosságok, kihívások adódnak, biztosak lehetünk benne, hogy az elismertség terén van még teendőnk.

Ugyanakkor, ha a lehetőség, a bizalom, a teneni akarás találkozik, akkor abból – ha parciálisan is – figyelemre méltó eredmény születik. Talán az én példám is ezt támasztja alá; lehetőséget, bizalmat kaptam, tevékenykedünk, én meg abban az élethelyzetben voltam, hogy szinte végtelen energiákkal tudtam a projektben részt venni, és ebből eredményes projektzárás kerekedett ki.

Hogy tudad biztosítani a kifogyhatatlan energiákat? Van családod?

Végtelenül igaz az a mondás, hogy minden sikeres férfi mögött áll egy feleség. Párommal, Erdődy Orsolyával közel azonos szakmában tevékenykedünk, jelenleg a Budapesti Fesztiválzenekar igazgatóhelyettese, előtte a Hungarofestnél dolgozott, és a zenei évadokért volt felelős vezető. Tehát ismeri ezt a szakterületet, annak sajátosságait. Csodálom azért, ahogy a leterheltségemet viselte, az átadást követő, kevésbé látványos elszámolási időszakban végtelenül embert próbáló perióduson segített át a támogatásával. Tavaly év elején már én is úgy éreztem, hogy ezt muszáj lesz kipihenni. Szeptember 6-án fogadták el a záró kifizetési kérelmet, az egész projekt elszámolását. Akkor megbeszéltük, hogy most pár hónap nyugalom, családi töltökezés következik.

A szövetség megválasztott elnökeként milyen elképzeléseid vannak?

Meggyőződésem, hogy az utolsó években újult erőre kapott kezdeményezéseket kell tovább vinni és lehetőség szerint erősíteni. Ilyen például a Sceni-Tech, amely legfontosabb küldetésének a szakmai önazonosságunk kellékeinek, a szakmai élet, párbeszéd, kapcsolatok fenntartását és fejlesztését tartom, ezért érdemes minden évben megrendezni. Természetesen a szövetség kiegyensúlyozott gazdálkodása is fontos (a bevétel a szövetség működésének egyik anyagi bázisa), de ezeket a szakmai rendezvényeket elsősorban nem a potenciális pénzügyi eredményért rendezzük.

A szövetség másik értéke a SZÍNPAD. Az új-ság hihetetlenül nagy tájékoztató, információs bázis, érték, amelyet nagyon jó lenne legalább ezen a szinten működtetni, bár a nyomtatott periodikákat egyre nehezebb fenntartani.

Nagyon fontosnak tartom a szakmai képzéseket. Bízom benne, hogy hamarosan elindulunk legalább azon az úton, amelyet a Színház- és Filmművészeti Egyetemmel közösen elkezdünk. Nagyon komoly kihívásnak tartom az utánpótlás-nevelés kérdését, ezzel a területtel kiemeltebben kell foglalkoznunk. Mi itt házon belül és más társintézményekkel most azon gondolkodunk, hogy egy gyakornoki programot alakítunk ki. Azokon a területeken – ilyen a hangtechnikus szakma is – ahol elvileg a képzés megoldott, mégis komoly problémáink vannak a jelentkezők szakmai felkészültségével, elhivatottságával, hozzáállásával. Szakmai egyeztetések alapján biztató jeleket látok arra, hogy külső partnerekkel, pl. az MTVA-val ebben a kérdésben együtt tudunk működni.

Nekem sincsenek illúzióim a társadalmi szervezetek működését illetően. Napjainkban nehéz megtalálni azt az egyensúlyt, ahogyan egy ilyen szervezet, mint a szövetség, aktívan és hatékonyan tud működni. A szövetség csak akkor funkcionál, ha a tagjai aktívak, és a közös teendőkre időt és energiát tudnak áldozni. Ugyanakkor sok olyan feladat van, amelyet a szakma csak szövetségbe tömörülve, a szövetség segítségével tud megoldani. Jó lenne a szabályozással kapcsolatos területeken is előrelépni, hiszen mindennapjainkban a jogszabályi környezet számos kérdést vet fel. Egyik ilyen terület például a tűzvédelem, az új OTSZ, amelynek a színházi területre igazítása elkerülhetetlen. A másik probléma a munkaidő-szabályozás, amelyről tudjuk, hogy a napi gyakorlatban szinte betarthatatlan kereteket jelent. A sort folytatva, de nem lezárva elmondhatóak ugyanezek a színházbiztonságról is, amely szabályozása egyszerűen életkorából adódóan, az időközben bekövetkezett technológiai fejlődés okán bőven megérett a felülvizsgálatra. Régebben ezek a kérdések sokkal rendezettebbek voltak. Úgy tűnik, nem lehet csak a jogalkotótól, a hatóságoktól várni a szakmai kérdések eredményes megoldását, szükség van a szakmai alapon önszerveződő közösségekre is.

Az előző elnökség által megkezdett utat folytatva, az előbbi irányokban szeretném ügyünket továbbvinni. Ehhez azonban önmagamban borzasztóan kevés vagyok, elengedhetetlen az elnökség és a szövetség tagságának a segítségével, mivel eredményeket csak közösen, aktívan együttműködve tudunk elérni.

Gratulálok elnökké választásodhoz! Nagyon örülök, hogy fiatal, agilis mérnök fogja a szövetségünket vezetni, és sok sikert, eredményes munkát kívánok!

gép**b**ér
színpad

A SZÍNPAD ÉS AMI MÖGÖTTE VAN!

Színpadi eszközök értékesítése és bérbeadása
a Gépber Színpad Kft.-nél!

www.gepberszinpad.hu